

benne az »igy« kifejezve; végül a hagyományos kiejtés יִיָּן. Valószínűbb tehát, hogy יִיָּן יִיָּן-ból van összevonva. Hasonló a יִיָּן szóhoz, amely = יִיָּן יִיָּן.

11. lap, II. A bibliai idézetek sűrűn 2. személyben (te mondod) vezetnek be. B. ezt helyesen értelmezi, hogy a magyarázó a hallgató szájába adja az idézetet. Csupán azt kell még hangsúlyozni, hogy az iskolából eredő formula (l. pl. a 7. lap, 6. sorában idézett helyet).

A 20. lapon van יִיָּן יִיָּן és a 43. lapon יִיָּן יִיָּן. Mindkét szó-nál vagy pathach, vagy kámech. — יִיָּן (105. l.) nézetem szerint יִיָּן יִיָּן-ból lett összevonva. 125. l. jegyzetben adott magyarázat nem Jastrowtól ered, hanem Luzzattótól (Talm. gramm. 97. §., 37). Egyebekről más helyen.

Budapest.

· B. L.

MAGYAR ZSIDÓ KÖNYVTÁR.

(Szerkeszti *Patai József* I—VII. szám).

Folyóiratunkban az évek folyamán különféle alkalmakkor több ízben hangoztattuk, hogy felekezeti irodalmunknak égető szüksége van népszerű és olcsó iratokra, mert van zsidó nép, csak nincs, aki gondozza. A többi hazai felekezetek már régóta gondoskodtak a nép széles rétegeiről és hogy csak az utolsó években keletkezett vállalatot említsük, a protestánsok e czélből a koszoru-füzeteket adják ki. Örömmel üdvözljük tehát a czímben nevezett könyvtárt, melyet jeles munkatársunk megindított.

Az eszme kitűnő és barátait az anyagi oldala nem aggaszthatja, hisz a Reclam német kiadásai és a Magyar Könyvtár is bevált. Az olvasni szerető zsidó közönség kétségtelenül szintén elég biztos alapul szolgál az ily füzetek számára. A kiállítás szép és az egyes füzetek terjedelmükhöz képest felette olcsók. Az új vállalat tehát technikai és kereskedői szempontból jól indult meg és a legszebb kilátásokkal biztat.

Irodalmi és felekezeti szempontból egyaránt már most csak azt kell kívánni, hogy a kiadványok a kellő magaslaton álljanak. Első sorban természetesen népszerűek legyenek és az előttünk fekvő 6 füzet tényleg az. Hangsúlyozzuk azonban, hogy ez csak az egyik szempont. A másik szempont az, hogy az

olvasmányok ne csak mulattatók legyenek, hanem hasznosak is. Ezt azért emeljük ki, hogy erre a népszerű vállalatoknál könnyen háttérbe szoruló követelményre ráutaljunk. Zsidó Tatár Péterre nincs szükség és az a meggyőződésünk, hogy éppen a nagyközönségnek szánt olvasmányoknál könnyű formában a legtartalmasabbat kell adni, mert Goethe mondását variálva mondhatjuk: a népnek, e nagy gyermeknek, a legjobb éppen elég jó.

A szóban forgó füzetek czimeit az Irodalmi hírekben közöltük és a legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe. A szerkesztőnek pedig, ki buzgó tevékenységet fejt ki és kellő kitartással van megáldva, új vállalkozásához sok szerencsét kívánunk.

IRODALMI SZEMLE.

Meinhold J., »Sabbat und Woche im Alten Testament« cz. irata (Göttingen, 1905) érdekes tárgynak van szentelve. Ha sz. a bibliában található anyagot teljesen összeállította és áttetszően rendezte volna, kétségtelenül érdemesebb munkát végez, mint a jelen füzetben tette. Mert a tények ebben keveset nyomnak, addig kritizáltak, amíg nem marad semmi. Az újabb bibliakritika általában abból indul ki, hogy semmi sem történt úgy, ahogyan a forrásokban el van mondva. Az ellenkezőt kell kihozni, különben nem kritika. Meinhold ezt bravúrral eszközli. Szerinte a régi izraeliták nem is ismerték a hetet. Deut. 16, 9. 10 azt mondja, számlálj hét hetet stb. Ebből M. szerint csak az következik, hogy tavasszal számláltak 50 napig heteket, de máskülönben nem (32. lap). Végeredmény az, hogy a szombatot csupán a makkabeusok korában vitték végleg keresztül és hogy Jézus a zsidó szombat ellen is küzdött. A makkabeusok serege szombati napon ellenállás nélkül lekasaboltatta magát az ellenségtől. Ezt oly intézményért tette, melyet még akkor végleg meg sem erősítettek volt?

*

Luncz A. M. jeles héber folyóirata, a *Jeruzsálem*, VII. évfolyamának első (kettős) száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. A 180 lapra terjedő füzet 11 cikke közül 4